

Національна бібліотека Чеської Республіки – Слов'янська бібліотека
Наукове Товариство ім. Шевченка в Канаді
Українсько-Канадський Дослідчо-Документаційний Центр

Оксана Пеленська

УКРАЇНА ПОЗА УКРАЇНОЮ

**Енциклопедичний словник
мистецького, культурного
і громадського життя української еміграції
в міжвоєнній Чехословаччині (1919–1939)**

Прага 2019

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Pelens'ka, Oksana

Ukrajina poza Ukrajinuju : encyklopedyčnyj slovnyk mystec'koho, kul'turnoho i hromads'koho žyttja ukrajins'koji emihraciji v mižvojennej Čechoslovaččyni (1919-1939) / Oksana Pelens'ka. -- Perše vydannja. -- Praha : Nacional'na biblioteka Čes'koji Respubliky - Slov'jans'ka biblioteka 2019. -- 331 stran : ilustrace. -- (Publikace Slovanské knihovny ; 82)

Ukrajinské, české a anglické resumé

Nad názvem: Nacional'na biblioteka Čes'koji Respubliky - Slov'jans'ka biblioteka, Naukove tovarystvo im. Ševčenko v Kanadi, Ukrajins'ko-Kanads'kyj Doslidčo-Dokumentacijnyj Centr. -- Obsahuje bibliografii, bibliografické odkazy a rejstřík

ISBN 978-80-7050-713-1 (vázáno)

* (=161.2) * 314.15-026.44 * 821.161.2-051 * 7.071 * 316.344.32 * 316.72/.75:314.15-026.49 * (437) * (477) * (031)

– Ukrajinci -- emigrace a imigrace -- 1918-1939

– Ukrajinci -- Československo -- 1918-1939

– ukrajinští spisovatelé -- 20. století

– umělci -- Ukrajina -- 20. století

– intelektuálové -- Ukrajina -- 20. století

– exilový kulturní život

– encyklopedie

316.7 - Sociologie kultury. Kulturní život [1]

Рецензенти / Odborní recenzenti:

Професор, доктор філологічних наук Микола Мушинка / Prof. PhDr. Mykola Mušinka, DrSc.

Доктор історичних наук, доцент Богдан Зілінський / PhDr. Bohdan Zilynskyj, Ph.D.

Над підготовкою книжки співпрацювали і видання фінансово пітримали

Наукове Товариство ім. Шевченка в Канаді / Shevchenko Scientific Society of Canada

i

Українсько-Канадський Дослідчо-Документаційний Центр /

Ukrainian Canadian Research & Documentation Centre

На обкладинці: Галина Мазепа. Вершники. Недатовано
(Національна бібліотека Чеської Республіки – Слов'янська бібліотека)

© Národní knihovna České republiky, 2019

ISBN 978-80-7050-713-1

Довідкова література

- Архівна україніка в Канаді. Довідник. Київ: ДЦЗД НАФ, 2010.
- Беларусь. Энцыклапедычны даведнік. Мінск: Беларуская энцыклапедыя, 1995.
- Дугаєва, Тетяна – Міщенко, Ірина; Митці Буковини. Енциклопедичний довідник. Т. 1. Члени Національної Спілки художників України 1940–1998. Чернівці: Золоті литаври, 1998.
- Енциклопедія українознавства. Словникова частина. Париж – Нью-Йорк: Молоде життя, 1955–1995.
- Енциклопедія українознавства. Словникова частина. Перевидання в Україні. Львів: Наукове товариство ім. Шевченка, 1993–2003.
- Енциклопедія української діаспори = Encyclopaedia of Ukrainian diaspora. Т. 1, кн 1–3: Сполучені Штати Америки = United States of America. Т. 4: Австралія – Азія – Африка. Київ – Нью-Йорк – Чикаго: Наукове Товариство ім. Шевченка, 1995–.
- Краєзнавчий словник русинів-українців. Пряшівщина. Пряшів: Союз русинів-українців Словацької республіки, 1999.
- Лейкінд, О. Л. – Махров, В. К. – Северюхин, Д. Я.; Художники русского зарубежья. 1917–1939. Биографический словарь. Санкт-Петербург: Нотабене, 1999.
- Мистецтво України. Енциклопедія. Том I. А–В. Київ: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1995.
- Митці України. Київ: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1992.
- Українська РСР. Адміністративно-територіальний устрій на 1 січня 1987 року. Київ: Головна редакція Української радянської енциклопедії, 1987.
- Українські історики ХХ століття. Біобібліографічний довідник. Випуск 2. Київ: Інститут історії України НАН, 2004.
- Українські мистецькі виставки у Львові (1919–1939). Довідник. Антологія мистецько-критичної думки. Львів: Львівська національна академія мистецтв – Інститут народознавства НАН України, 2011.
- Українці для світу. Коротка енциклопедія «Просвіти», in: *Просвіта. Альманах-календар*. Львів: Просвіта, 1995, с. 156–168.
- Чабан, Микола; Діячі Січеславської «Просвіти» (1905–1921). Біобібліографічний словник. Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2002.
- Чехи в Галичині. Біографічний довідник. Львів: Центр Європи, 1998.
- Шмагало, Ростислав; Словник митців-педагогів України та з України у світі. 1850–1950. Львів: Українські технології, 2002.
- Československý hudební slovník osob a institucí. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1963–1965.
- Encyclopedia of Ukraine. Toronto: University of Toronto Press, 1984–1993.
- Glanc, Tomáš – Kleňhová, Jana; *Lexikon ruských avantgard 20. století*. Praha: Libri, 2005.
- Kopřivová, Anastasie; *Ruská, ukrajinská a běloruská emigrace v Praze. Adresář*. Praha: Národní knihovna České republiky – Slovanská knihovna, 1999.
- Malá československá encyklopedie. Praha: Academia, 1984–1987.
- Masarykův slovník naučný. Lidová encyklopedie všeobecných vědomostí. Praha: Československý kompas, 1925–1933.
- Nová encyklopedie českého výtvarného umění. Praha: Academia, 1995–2006.
- Ottův slovník naučný. Ilustrovaná encyklopedie obecných vědomostí. Praha: J. Otto, 1888–1909.
- Pazdírek, Oldřich; *Pazdírkův hudební slovník naučný. Část osobní. Svazek první, A–K*. Brno: Ol. Pazdírek, 1937.
- Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990). Martin: Matica slovenská, 1986–1994.
- Slovník ruských, ukrajinských a běloruských spisovatelů. Praha: Libri, 2001.
- Soupisy pramenů k dějinám národů Ruska, Ukrajiny a Běloruska do roku 1945 z archivů České republiky. Díl I–VIII. Praha: Národní knihovna České republiky – Slovanská knihovna – Ministerstvo vnitra České republiky, odbor archivní správy a spisové služby, 2002–2014.
- Šlechtová, Alena – Levora, Josef; *Členové České akademie věd a umění 1890–1952. Vydání 2*. Praha: Academia, 2004.
- Toman, Prokop; *Nový slovník československých výtvarných umělců. Díl I. A–K*. Praha: Rudolf Ryšavý, 1947; *Díl II. L–Z*. Praha: Tvar, 1950.
- Toman, Prokop – Toman, Prokop H.; *Dodatky ke slovníku československých výtvarných umělců*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1955.
- Tomeš, Josef a kolektiv; *Český biografický slovník XX. století*. Praha – Litomyšl: Paseka – Petr Meissner, 1999.
- Ulicemi města Prahy od 14. století do dneška. Praha: Orbis, 1958.

Реєстр гасел

А

АВРАМЕНКО ВАСИЛЬ
АКАДЕМІЯ ОБРАЗОТВОРЧИХ МИСТЕЦТВ
У ПРАЗІ (Akademie výtvarných umění v Praze)
АМБРОС ВОЛОДИМИР (Ambros Vladimír)
АНДРІЄНКО-НЕЧИТАЙЛО МИХАЙЛО
АНІСІМОВ ІВАН
АНТОНОВИЧ ДМИТРО
АНТОНОВИЧ КАТЕРИНА
АНТОНОВИЧ МАРКО
АНТОНОВИЧ МИХАЙЛО
АНТОНОВИЧ-РУДНИЦЬКА МАРІЯ (МАРИНА)
АРКАС МИКОЛА молодший
АРТИМОВИЧ АГЕНОР
АРХИПЕНКО ОЛЕКСАНДР
АРХІВ КАНЦЕЛЯРІЇ ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛІКИ
(Archiv Kanceláře prezidenta republiky)
АШЕР ОКСАНА (Драй-Хмара Оксана)

Б

БАБІЙ ОЛЕКСАНДР (ОЛЕСЬ)
БАЖАНСЬКИЙ МИХАЙЛО (псевдо Михайло
Вірлиний, Кудеяр)
БАРВІНСЬКИЙ ВАСИЛЬ
БИТИНСЬКИЙ МИКОЛА (псевдо Микола
Оверкович)
БІДЛО ЯРОСЛАВ (Bidlo Jaroslav)
БІДНОВ АРСЕН
БІДНОВ ВАСИЛЬ
БІЛЕЦЬКА НАДІЯ
БІЛЕЦЬКИЙ ЛЕОНІД
БІРЧАК ВОЛОДИМИР
БОГАЦЬКИЙ ПАВЛО
БОРКОВСЬКИЙ ІВАН
БОЧКОВСЬКИЙ ІПОЛИТ ОЛЬГЕРД
БРІНСЬКИЙ МИХАЙЛО
БУТОВИЧ МИКОЛА (псевдо Бутумбас)
БУЦМАНЮК ЮЛІАН

В

ВАГИЛЕВИЧ КОСТЬ
ВЕДМІДЬ Є. (Євген ?)
ВИДАВНИЦТВО «ПРОБОЄМ»
ВИДАВНИЦТВО ЮРІЯ ТИЩЕНКА В ПРАЗІ
ВИДАВНИЧЕ ТОВАРИСТВО «СІЯЧ»
ВИННИЧЕНКО ВОЛОДИМИР
ВИРОВИЙ ЄВГЕН
ВИСТАВКИ (художні, етнографічні, книжкові)

«ВІСТИ МУЗЕЮ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ
УКРАЇНИ В ПРАЗІ»
«ВІСТНИК УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
МУЗЕЮ-АРХІВУ ПРИ УКРАЇНСЬКОМУ
ІНСТИТУТІ ГРОМАДОЗНАВСТВА В ПРАЗІ»
ВЛАДІСЛАВ ЯН (Vladislav Jan)
ВОВК ФЕДІР
ВОВК ЮРІЙ
ВОЛОШИН АВГУСТИН

Г

ГАВРИЛКО МИХАЙЛО
ГАЙ-ГАЄВСЬКИЙ ФЕДІР
ГАЙМАНІВСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР
ГАКЕН ЕДУАРД
ГАРАСЕВИЧ АНДРІЙ (псевдо Василь Сурмач)
ГАРТЛ АНТОНІН (Hartl Antonín)
ГЛАВАЧЕК ФРАНТИШЕК (Hlaváček František)
ГОГОЛЬ МИКОЛА
«ГОЛОС ТАБОРА»
ГОЛОТА ЯКІВ
ГОЛУБЕЦЬ МИКОЛА
ГОМЗИН БОРИС (псевдо Мирон Бурянина)
ГОРБАЧЕВСЬКИЙ ІВАН
ГОРДИНСЬКИЙ СВЯТОСЛАВ
ГОТЕЛЬ «CENTRAL» У ПРАЗІ
ГРИВА МАКСИМ
ГРИГОРІЇВ МИРОСЛАВ (псевдо Марікіта –
Mariquita)
ГРОМНИЦЬКИЙ ПАВЛО
ГРУШЕВСЬКИЙ МИХАЙЛО
ГУЛЬКА РУДОЛЬФ (Hůlka Rudolf)
«ГУРТУЙМОСЯ»

Ґ

ҐЕНИК-БЕРЕЗОВСЬКА ЗІНАЇДА
ҐЕРКЕН-РУСОВА НАТАЛІЯ
ҐІРСА ВАЦЛАВ (Girsa Václav)
ҐРЕНДЖА-ДОНСЬКИЙ ВАСИЛЬ

Д

ДАРАГАН ЮРІЙ
«ДЕВ'ЄТСІЛ» (Devětsil)
ДЕРЖАВНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА У ПРЯШЕВІ,
СЛОВАЧЧИНА (Štátna vedecká knižnica
v Prešove)
ДЕРЖАВНИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ АРХІВ У М.
НИМБУРК – ФІЛІЯ В М. ЛИСА-НАД-ЛАВОЮ

(Státní okresní archiv Nymburk
se sídlem v Lysé nad Labem)

ДЗИДЗ СТЕПАН
ДНІСТРЯНСЬКА СОФІЯ
ДОБРОВОЛЬСЬКИЙ ВАЛЕРІЙ
ДОЛЬНИЦЬКА-НЕДБАЛ МАРІЯ СОФІЯ
ДОРОШЕНКО ДМИТРО
ДОРОШЕНКО НАТАЛІЯ
ДРУКАРНЯ ЕДУАРДА ГРЕГРА
ДУТКО ОЛЬГА
ДЯДИНЮК ВАСИЛЬ
ДЯЧЕНКО ГРИГОРІЙ (Гриць)
ДЯЧЕНКО-ГОРДАШ НІНА

Е

ЕКСТЕР ОЛЕКСАНДРА
ЕТНОГРАФІЧНЕ ТОВАРИСТВО
ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ

Є

ЄМЕЦЬ ВАСИЛЬ
ЄСЕНСКА РУЖЕНА (Jesenská Růžena)

Ж

ЖИВОТКО АРКАДІЙ

З

ЗАГАРОВ ОЛЕКСАНДР
ЗАКЛИНСЬКИЙ КОРНИЛО (Корній)
ЗАЛОЗЕЦЬКИЙ-САС ВОЛОДМИР
ЗАПЛЕТАЛ ФЛОРИАН (Zapletal Florian)
ЗАРИЦЬКА-ОМЕЛЬЧЕНКО СОФІЯ
ЗБІРКА ІРЖИ КАРАСЕКА ЗІ ЛЬВОВІЦ
ЗЛИНСЬКИЙ ОРЕСТ
ЗЛЕНКО ПЕТРО

І

ІВАНЕЦЬ ІВАН
ІВАНЕЦЬ ЛІДІЯ
ІВАНЕЦЬ МИХАЙЛИНА
ІНСТИТУТ МАСАРИКА І АРХІВ АКАДЕМІЇ НАУК
ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ (Masarykův ústav a
Archiv Akademie věd ČR, veřejná výzkumná
institute)

К

КАНДИБА ВІРА
КАСІЯН ВАСИЛЬ
КЕЛЛЕР-ЧИКАЛЕНКО ГАННА
КИСЕЛИЦЯ ОДАРКА
КЛЕМЕНТИНУМ (Klementinum)
КЛЕН ЮРІЙ

КЛОЧУРАК ВАСИЛЬ (псевдо Клочурак-Чміль)
«КНИГОЛЮБ»
КНЯГИНИЦЬКА-ДУШЕНКО ТЕТЯНА
«КОВЗАР»
КОБИЗСЬКИЙ ІВАН
КОБИЛЯНСЬКА ОЛЬГА
КОВИЛЯНСЬКИЙ ЛЮЦІЙ
КОВРИНСЬКИЙ ВОЛОДИМИР
КОВЖУН ПАВЛО
КОЗАК ЕДВАРД (псевдо Еко)
КОЗИЦЬКИЙ ДАНИЛО
КОЛЕССА ЛЮБКА
КОЛЕССА МИКОЛА
КОЛЕССА ОЛЕКСАНДР (псевдо Олекса
Ходовицький)
КОЛЯДИНСЬКИЙ СТЕПАН
КОРНІЙЧУК АРТЕМІЙ
КОРОЛЕВА НАТАЛЕНА (псевдо Ковалевська-
Королева, Королева-Ковалевська, Ковалівська-
Королева)
КОРОЛІВ-СТАРИЙ ВАСИЛЬ (псевдо
В. Диканський, В. Старий, В. Дикий)
КОСАЧ-КРИВИНЮК ОЛЬГА (псевдо Олеся Зірка)
КОСАЧ-ШИМАНОВСЬКА ОКСАНА
КОШИЦЬ ОЛЕКСАНДР
КРАСКОВСЬКА ЛЮДМИЛА
КРИЧЕВСЬКА-РОСАНДІЧ КАТЕРИНА
КРИЧЕВСЬКИЙ ВАСИЛЬ
КРИЧЕВСЬКИЙ МИКОЛА
КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ ІВАН
КУБІЙОВИЧ ВОЛОДИМИР
КУЛЕЦЬ ІВАН
«КУЛЬТ»
КУЛЬЧИЦЬКА ОЛЕНА
КУРАХ ІВАН
КУРБАС ЛЕСЬ (Курбас Олександр-Зенон)
КУЧЕР ВІКТОР
КУЩИНСЬКИЙ ТАРАС

Л

ЛАЩЕНКО ВЯЧЕСЛАВ (псевдо Скіф)
ЛАЩЕНКО ОЛЕГ
ЛАЩЕНКО-ТЕТЕРНИКОВА ГАЛИНА
ЛЕВИТСЬКА НІНА
ЛЕВИТСЬКИЙ БОРИС
ЛЕВИТСЬКИЙ ДМИТРО
ЛЕВИЦЬКА СОФІЯ
ЛЕВИЦЬКИЙ МОДЕСТ
ЛЕОНТОВИЧ ВОЛОДИМИР (псевдо В. Левенко)
ЛЕОНТОВИЧ ІВАН
ЛЕОНТОВИЧ-ЛОШАК МАРІЯ
ЛЕПКИЙ БОГДАН

ЛИСЮК КАЛЕНИК (Григорій Каленик Лисюк,
Каленик Лепикаш)
ЛИСЯНСЬКА АЛЛА
ЛИСЯНСЬКИЙ БОРИС
ЛИСЬКО ЗЕНОВІЙ
ЛІБОВИЦЬКИЙ ВОЛОДИМИР (Libovický
Vladimír)
ЛІВИЦЬКА-ХОЛОДНА НАТАЛЯ
ЛІНДФОРС ЛЮБОВ
ЛІСОВСЬКИЙ РОБЕРТ
ЛОТОЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР (псевдо
О. Вілоусенко, О. Любенський, Спектатор)
ЛОШАК ІВАН
ЛЮДКЕВИЧ СТАНІСЛАВ
ЛЯТУРИНСЬКА ОКСАНА (псевдо Роксана
Вишневецька, Оксана Печеніг, О. Л.)

М

МАЗЕПА ГАЛИНА
МАЗУРЕНКО ГАЛЯ
МАКО СЕРГІЙ
МАЛАНЮК ЄВГЕН
МАНДИЧ ОЛЕНА
МАРШИНСЬКИЙ АПОЛІНАРІЙ
МАСАРИК ТОМАШ ГАРРІГ (Masaryk Tomáš
Garrigue)
МАСЛЯК СТЕПАН ЮРІЙ
МАСЮТИН ВАСИЛЬ
МАТИЦЯ СЛОВАЦЬКА (Matice slovenská)
МАЦЕЙОВИЧ МАР'ЯН
МИХАЛЕВИЧ МИХАЙЛО
МІРНА ЗІНАЇДА
МІРНИЙ ІВАН
МІРЧУК ІВАН
МІСІЯ ЗУНР У ПРАЗІ
МІСІЯ УНР В ПРАЗІ
МІСЬКИЙ ЦВИНТАР У ПОДЕБРАДАХ
МОЗАЛЕВСЬКИЙ ІВАН (псевдо Jean Alle)
МОРСЬКА МАРІЯ
МОСЕНДЗ ЛЕОНІД
МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ ВОРОТЬБИ УКРАЇНИ В
ПРАЗІ
МУЗЕЙ-ПАМ'ЯТНИК НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПИСЕМНОСТІ В ПРАЗІ (Památník národního
pisemnictví v Praze)
МУЗЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ У СВИДНИКУ,
СЛОВАЧЧИНА (Múzeum ukrajinskej kultúry,
Svidník, Slovensko)
МУЗИКА ЯРОСЛАВА
МУХИН МИХАЙЛО (псевдо Читач, К. Гридень,
М. Куренівець, Подорожній, Рецензент)

Н

НАГІРНА СТЕФАНІЯ
НАЛИВАЙКО ВАСИЛЬ
НАРБУТ ГЕОГІЙ (ЮРІЙ)
НАРІЖНА ІРИНА
НАРІЖНИЙ СИМОН
НАРОДНИЙ ДІМ (Муниципальный дім) У ПРАЗІ
(Obecní dům v Praze)
НАЦІОНАЛЬНА ГАЛЕРЕЯ В ПРАЗІ (Národní
galerie v Praze)
НАЦІОНАЛЬНИЙ АРХІВ ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ
(Národní archiv České republiky)
НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ У ПРАЗІ (Národní
muzeum v Praze)
НЕВРЛИЙ МИКОЛА (Nevrlý Mikuláš)
НЕЄДЛИ ЗДЕНЕК (Nejedlý Zdeněk)
НЕЧАС ЯРОМІР (Nečas Jaromír)
НИЖАНКІВСЬКИЙ НЕСТОР
«НОВА УКРАЇНА»
НОВАК АРТУР (Novák Arthur)
НОРМАН /НОРМАНД/ ЄВГЕН

О

ОБІДНИЙ МИХАЙЛО
ОГІЄНКО ІВАН (Іларіон, Іларіон Огієнко)
ОГЛОВЛИН ОЛЕКСАНДР (псевдо Олесь Мезько)
О'КОННОР-ВІЛІНСЬКА ВАЛЕРІЯ
ОЛЕСЬ ОЛЕКСАНДР
ОЛЬЖИЧ ОЛЕГ (псевдо О. Лелека, Д. Кардаш)
ОЛЬШАНСЬКИЙ ЦВИНТАР У ПРАЗІ (Olšanské
hřbitovy v Praze)
ОМЕЛЯНОВИЧ-ПАВЛЕНКО МИХАЙЛО
ОМЕЛЬЧЕНКО ГРИГОРІЙ
ОМЕЛЬЧЕНКО МАРІЯ
ОМЕЛЬЧЕНКО ПЕТРО
ОРЛОВА ХАНА
ОСТАПЧУК-НАУМЕНКО АНДА (псевдо Анда
Оста)

П

ПАВЛЮК АНТІН
ПАДАЛКА ІВАН
ПАЛИВОДА ІВАН
ПАНЬКЕВИЧ ІВАН
ПАРАЩУК СОФІЯ
ПАСТЕРНАК ОНУФРІЙ
ПАСТЕРНАК ЯРОСЛАВ
ПАЧОВСЬКИЙ ВАСИЛЬ
ПЕРЕВІЙНІС ВАСИЛЬ
ПЕТРУК ВАСИЛЬ
«ПЛАСТ»
«ПОДЕБРАДКА»

«ПОДКАРПАТСЬКА РУСЬ»

ПОЛОНСЬКА-ВАСИЛЕНКО НАТАЛІЯ

ПРАЗЬКА КОНСЕРВАТОРІЯ (Pražská konzervatoř)

ПРАЗЬКА ПОЕТИЧНА ШКОЛА

ПРИХОДЬКО ОЛЕКСА (Приходько Олександр)

«ПРОБОЄМ»

«ПРОСВІТА»

ПУЛЮЙ ІВАН

Р

РОЗОВА-МОЗАЛЕВСЬКА ВАЛЕНТИНА

РОШКО-ІРЛЯВСЬКИЙ ІВАН

РУСИН ВАСИЛЬ

РУСОВ ОЛЕКСАНДР

РУСОВ ЮРІЙ

РУСОВА ОЛЬГА

РУСОВА СОФІЯ

С

САДОВСЬКИЙ МИКОЛА

САМЧУК УЛАС

САРДЕН І. (Іван ?)

САХНОВСЬКА ОЛЕНА

СЕВЕРА ІВАН (псевдо Щигель)

СЕМЕНІВ І. (Іван ?)

СІМОВИЧ ВАСИЛЬ

СІМОВИЧ РОМАН

СІМ'ЯНЦІВ ВАЛЕНТИН

СІРОПОЛКО СТЕПАН

СІЧИНСЬКИЙ ВОЛОДИМИР

«СКИТИ»

СЛАВІНСЬКИЙ МАКСИМ (псевдо Ставинський,
пан Максим, Пілад, Лавінська, Словінська)

СЛОВАЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА
(Slovenská národná knižnica)

«СЛОВО НАРОДА»

СЛОВ'ЯНСЬКА БІБЛІОТЕКА В ПРАЗІ (Slovanská
knihovna v Praze)

«СЛОВ'ЯНСЬКИЙ ОГЛЯД» (Slovanský přehled)

СЛЮСАРЕНКО ФЕДІР

СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ СТЕПАН

СОКИРА І. (Іван?)

СОСЕНКО МОДЕСТ

СОЮЗ УКРАЇНОК – ХРИСТІЯНОК У
ПОДЕБРАДАХ

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ
І ПИСЬМЕННИКІВ НА ЧУЖИНІ

СТАХОВСЬКИЙ КОСТЬ (Костянтин)

СТЕФАНОВИЧ ОЛЕКСА

СТЕШКО ФЕДІР

СТОВБУНЕНКО ОЛЕКСАНДР (Олекса)

Т

ТАБОРИ ІНТЕРНОВАНИХ УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ
(Німецьке Яблонне, Ліберець, Йозефов)

ТАЙГЕ КАРЕЛ (Teige Karel)

ТЕЛІГА МИХАЙЛО

ТЕЛІГА ОЛЕНА

ТИМОШЕНКО СЕРГІЙ

ТИЩЕНКО ЮРІЙ (псевдо Юрій Сірий)

ТІХИ ФРАНТИШЕК (Tichý František Rut)

ТУРКЕВИЧ-ЛІСОВСЬКА-ЛУКІЯНОВИЧ
СТЕФАНІЯ

ТУШИЦЬКА-РУДА МАРІЯ

У

УКРАЇНКА ЛЕСЯ (Лариса Косач-Квітка)

УКРАЇНСЬКА ГІМНАЗІЯ

УКРАЇНСЬКА ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ
В ПОДЕБРАДАХ (УГАП)

УКРАЇНСЬКА ДРАМАТИЧНА СТУДІЯ В ПРАЗІ

УКРАЇНСЬКА ДРАМАТИЧНА СТУДІЯ ПРИ УНО
В ПРАЗІ

УКРАЇНСЬКА ІДАЛЬНЯ

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ДЕРЕВ'ЯНА
АРХІТЕКТУРА В ЧЕХІЇ

УКРАЇНСЬКА РЕСПУБЛІКАНСЬКА КАПЕЛА

УКРАЇНСЬКА (РУСЬКА) ГІМНАЗІЯ В ПРЯШЕВІ
(Словачина)

УКРАЇНСЬКА СТУДІЯ ПЛАСТИЧНОГО
МИСТЕЦТВА В ПРАЗІ

«УКРАЇНСЬКА ХАТА»

УКРАЇНСЬКЕ ІСТОРИЧНО-ФІЛОЛОГІЧНЕ
ТОВАРИСТВО

УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ОБ'ЄДНАННЯ
УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПРИХИЛЬНИКІВ
КНИГИ

УКРАЇНСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ КОМІТЕТ
УКРАЇНСЬКИЙ ВИСОКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ ІМ. МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

УКРАЇНСЬКИЙ ВІЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УКРАЇНСЬКИЙ ГРОМАДСЬКИЙ ВИДАВНИЧИЙ
ФОНД

УКРАЇНСЬКИЙ ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ
УКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ СИРОТИНЕЦЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАБІNET
УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ-АРХІВ
У ПРАЗІ

«УКРАЇНСЬКИЙ СКИТАЛЕЦЬ»

«УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ»

УКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ З'ЇЗДИ
УСАЧОВ ОЛЕКСА

Ф

ФАБІАНЕК ФРАНТИШЕК (Fabiánek František)
ФАРТУХ-ФІЛЕВИЧ ЯРОСЛАВ
ФІАЛА ВАЦЛАВ (Fiala Václav)
ФРАНКО ІВАН

Х

ХАРКІВ ОЛЕКСАНДР
ХИЖИНСЬКИЙ ЛЕОНІД
ХМЕЛЮК ВАСИЛЬ
ХОЛОДНИЙ ПЕТРО молодший
ХОЛОДНИЙ ПЕТРО старший
ХУДОЖНЬО-ПРОМИСЛОВА ШКОЛА У ПРАЗІ
(Uměleckoprůmyslová škola v Praze)
ХУДОЖНЬО-ПРОМИСЛОВИЙ МУЗЕЙ У ПРАЗІ
(Uměleckoprůmyslové museum v Praze)

Ц

ЦИМБАЛ ВІКТОР

Ч

ЧЕРКАСЕНКО СПИРИДОН
(псевдо Петро Стах, Театрал,
Віктор Кіпчук та ін.)

ЧЕРНИ АДОЛЬФ (Černý Adolf)
«ЧЕСЬКО-УКРАЇНСЬКА КНИГА»
ЧИЖЕВСЬКИЙ ДМИТРО
ЧИКАЛЕНКО ЄВГЕН
ЧИРСЬКИЙ МИКОЛА
ЧУМАК СТЕПАН

Ш

ШЕВЧУКЕВИЧ ОПАНАС
ШЕПТИЦЬКИЙ АНДРЕЙ
ШЕРЕГІЙ ЄВГЕН
ШЕРЕГІЙ ЮРІЙ АВГУСТИН (псевдо Юрій Грім)
ШУТКО СТЕПАН

Щ

ЩЕРБАКІВСЬКИЙ ВАДИМ
ЩУРОВСЬКА-РОССІНЕВИЧ ПЛАТОНІДА

Я

ЯКИМЕНКО ФЕДІР
ЯРЕМА ЯКИМ
ЯРОШЕВСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР
ЯЦЕНКІВ ВОЛОДИМИР

Резюме

Праця «Україна поза Україною. Енциклопедичний словник мистецького, культурного і громадського життя української еміграції в міжвоєнній Чехословаччині (1919–1939)» присвячена одній із найцікавіших, але ще недостатньо вивчених сторінок української історії – а саме мистецькій та культурній праці української еміграції в Чехословаччині між двома світовими війнами.

Поразка визвольних змагань на початку 1920-их рр. вигнала з України тисячі її громадян, значна частина яких знайшла притулок у самому центрі Європи, в тодішній демократичній Чехословаччині Томаша Гарріґа Масарика. Відносна територіальна близькість цієї країни, мовна спорідненість, але передусім підтримка президента Масарика дозволили українцям в історично короткий час – усього за два десятиліття – сформулювати умови для активного розвитку шкільництва, видавничої справи та інтенсивного культурного життя.

Український вільний університет, Українська студія пластичного мистецтва, Український високий педагогічний інститут ім. М. Драгоманова, Українська господарська академія в Подебрадах, українські театральні, хорові й танцювальні колективи на чолі з Українською республіканською капелюю Олександра Кошиця, творчі товариства «Кобзар» і «Культ», Союз українських журналістів і письменників на чужині, численні видавництва – ці та багато інших гасел у словнику розкривають унікальну канву українського творчого й інтелектуального життя в міжвоєнній Чехословаччині. Публікація також містить статті, які розповідають про мистецькі й етнографічні виставки, пам'ятники і меморіальні місця, українську народну дерев'яну архітектуру в Чехословаччині, головні періодичні видання.

Понад 200 статей у словнику присвячені творчому і життєвому шляху мистців, письменників і поетів, композиторів, акторів, доля яких нерозривно пов'язана з Прагою, Пряшевом, Подебрадами та іншими містами Чехословаччини. До них належать митці Олександр Архипенко, Іван Мозалевський, Святослав Гординський, Василь Касіян, представники празької поетичної школи Олександр Олесь, Оксана Лятуринська, Юрій Клен, Євген Маланюк, Галя Мазуренко, відомі письменники Улас Самчук, Максим Славінський, Василь Гренджа-Донський, музиканти, співаки і композитори Василь Барвінський, Любка Колесса, Борис Левитський, Софія Дністрянська, Олександр Приходько, Стефанія Туркевич-Лісовська-Лукіянович, Роман Сімович, Ніна

Дяченко-Гордаш, видавці Євген Чикаленко, Євген Вировий, Петро Зленко.

До словника входить також низка статей, які розкривають тісну українсько-чеську і українсько-словацьку співпрацю в міжвоєнний період, зокрема, діяльність видавництва «Чесько-українська книга», часопису «*Slovenský přehled*» («Слов'янський огляд») чи Української (Руської) гімназії в Пряшеві (Словачина). Цю тему доповнюють статті, присвячені чеським поетам, ученим, культурним діячам, які активно підтримували розвиток мистецтва і культури української діаспори в міжвоєнній Чехословаччині, як-от Карел Тайґе, Вацлав Гірса, Микола Неврлий, Ярослав Бідло та інші.

Важливо відзначити, що словник «Україна поза Україною» також подає докладну інформацію про те, в яких чеських і словацьких установах зберігаються фонди українки і які саме – мистецькі, літературні чи архівні, а також як ці збірки сформувались. Таким чином, довідемося, зокрема, про історію формування архівної українки в Національному архіві Чеської Республіки, мистецьких збірок у фондах Слов'янської бібліотеки в Празі чи в Музеї української культури у словацькому місті Свидник.

Ряд статей інформує про те, в яких чеських і словацьких музеях, галереях, архівах і бібліотеках зберігаються твори Василя Касіяна, Галини Мазепи, Герґія Нарбута, Івана Кульця, Василя Кричевського, Роберта Лісовського, Петра Холодного (старшого), Юліана Буцманюка та багатьох інших. Окремі статті присвячені кореспонденції Лесі Українки, листуванню родини Антоновичів – Дмитра, Катерини, Михайла та Марка, рукописам літературних творів письменниці Наталени Королевої чи мовознавчим працям Агенора Артимовича в чеських і словацьких збірках.

У цілому словник відкриває нові можливості для фахівців та усіх осіб, зацікавлених продовжити дослідницьку роботу над темою, яка стосується історії української еміграції в Чехословаччині між двома світовими війнами, а також може стати імпульсом для ширшого дослідження історії еміграції – України поза Україною.

Resumé

Publikace *Ukrajina mimo Ukrajinu. Encyklopedický slovník uměleckého, kulturního a společenského života ukrajinské emigrace v meziválečném Československu (1919–1939)* se věnuje jedné z nejzajímavějších, avšak dostatečně neprobádaných stránek ukrajinských dějin – uměleckému a kulturnímu dílu ukrajinské emigrace na území Československa v období mezi dvěma světovými válkami.

Porážka osvobozeneckých snah na počátku dvacátých let minulého století donutila tisíce občanů Ukrajiny opustit vlast. Velká část Ukrajinců našla útočiště v srdci Evropy, tehdejším demokratickém Československu. Relativní územní a jazyková blízkost a především podpora prezidenta T. G. Masaryka umožnily Ukrajincům během rekordně krátké doby – za pouhá dvě desetiletí – vytvořit podmínky pro aktivní rozvoj školství, vydavatelství a kulturního života.

Ukrajinská svobodná univerzita, Ukrajinské studio výtvarných umění, Ukrajinská vysoká škola pedagogická Mychajla Drahomanova, Ukrajinská hospodářská akademie v Poděbradech, ukrajinské divadelní, sborové a taneční spolky v čele s Ukrajinskou republikánskou kapelou pod vedením Oleksandra Košyce, tvůrčí spolky „Kobzar“ a „Kult“, Svaz ukrajinských novinářů a spisovatelů v zahraničí, četná vydavatelství – takováto hesla ve slovníku osvětlují unikátní půdorys ukrajinského tvůrčího a intelektuálního života v meziválečném Československu. Jsou zde i hesla odkazující na umělecké a etnografické výstavy, památníky a pamětní místa, ukrajinskou lidovou dřevěnou architekturu v Československu i na hlavní periodika.

Více než 200 hesel je věnováno tvůrčímu dílu a životu umělců, spisovatelů, básníků, skladatelů a herců, jejichž osud je těsně spojen s Prahou, Prešovem, Poděbrady a jinými městy Československa. Za zmínku stojí umělci Oleksandr Archypenko, Ivan Mozalevskij, Svjatoslav Hordynskij, Vasyl Kasijan, básníci pražské básnické školy Oleksandr Oles, Oksana Ljaturynska, Jurij Klen, Jevhen Malaňuk, Halja Mazurenko, známí spisovatelé Ulas Samčuk, Maksym Slavinskij, Vasyl Grendža-Donckij či hudebníci, zpěváci a skladatelé Vasyl Barvinskij, Ljubka Kolessa, Borys Levytskyj, Sofija Dnistrjanska, Oleksa Prychodko, Stefaniya Turkevvyč-Lisovska-Lukijanovyč, Roman Simovyč, Nina Ďačenko-Hordaš, vydavatelé Jevhen Čykalenko, Jevhen Vyrovj, Petro Zlenko.

Samostatná hesla pojednávají o ukrajinsko-české spolupráci během meziválečného období (kupříkladu vydavatelství Česko-ukrajinská kniha, časopis *Slovanský přehled* nebo Ukrajinské (Ruské) gymnázium ve slovenském Prešově). Toto téma

doplňují hesla věnovaná českým básníkům a umělcům, kteří aktivně podporovali rozvoj umění a kultury ukrajinské diaspory v meziválečném Československu (Karel Teige, Václav Girsá, Mikuláš Nevrlý, Jaroslav Bidlo aj.).

Důležitá je také skutečnost, že hesla slovníku *Ukrajina mimo Ukrajinu* nabízejí podrobné informace o tom, v jakých českých a slovenských institucích jsou uchovávány ukrajinistické umělecké, literární a archivní sbírky a jakým způsobem se tyto sbírky formovaly. Díky tomu se čtenář dozvídá například o historii založení archivní ukrajinistiky v Národním archivu České republiky, o uměleckých sbírkách ve fondech pražské Slovanské knihovny nebo v Muzeu ukrajinské kultury ve slovenském Svidníku.

Řada hesel osvětluje, v jakých českých a slovenských muzeích, galeriích, archivech a knihovnách se uchovávají díla Vasyla Kasijana, Halyny Mazepy, Heorhije Narbuta, Ivana Kulce, Vasyla Kryčevského, Roberta Lisovského, Petra Cholodného st., Juliana Bucmaňuka a mnoha dalších. Jiná se věnují korespondenci Lesji Ukrajinky, dopisům rodiny Antonovyčů – Dmytra, Kateryny, Mychajla a Marka, anebo rukopisům spisovatelky Nataleny Korolevy či jazykovědným pracím Agenora Artymovyče v českých a slovenských sbírkách.

Slovník tak poskytuje nové možnosti pro odborníky i laiky, kteří by měli zájem pokračovat v badatelské práci na tématech vztahujících se k dějinám ukrajinské emigrace v meziválečném Československu, a může se také stát impulzem, jenž prohloubí zájem o dějiny fenoménu zvaného Ukrajina mimo Ukrajinu.

Summary

The publication *Ukraine Outside Ukraine. An Encyclopaedic Dictionary of the Artistic, Cultural and Social Life of Ukrainian Diaspora in Interwar Czechoslovakia in 1919–1939* deals with one of the most interesting, yet insufficiently studied, aspects of Ukrainian history – the artistic and cultural work of Ukrainian émigrés in Czechoslovakia in the interwar period.

The defeat of liberation efforts in the early 1920s forced thousands of Ukrainian citizens to leave their homeland. A large part of Ukrainians found refuge in the heart of Europe, in democratic Czechoslovakia. The relative spatial and linguistic proximity and especially the support of President T. G. Masaryk enabled the Ukrainians to create the conditions for the active development of education, publishing and cultural life extremely quickly – within two decades.

Ukrainian Free University, the Ukrainian Studio of Fine Arts, the Mykhailo Drahomanov Ukrainian Pedagogical Institute, the Ukrainian Economic Academy in Poděbrady, Ukrainian theatrical, choir and dance societies, the most prominent of which was the Ukrainian Republican Capella under the direction of Oleksander Koshyts, the creative associations 'Kobzar' and 'Kult', the Union of Ukrainian Journalists and Writers Abroad, numerous publishing houses – such entries in the dictionary illuminate the unique background of the Ukrainian creative and cultural life in interwar Czechoslovakia. The dictionary further contains entries referring to the artistic and ethnographic exhibitions, monuments and commemorative sites, Ukrainian folk wooden architecture in Czechoslovakia as well as the main periodicals.

More than 200 entries are devoted to the creative work and life of artists, writers, poets, composers and actors whose fates were closely connected with Prague, Prešov, Poděbrady and other towns of Czechoslovakia. It is worth mentioning the artists Oleksander Arkhypenko, Ivan Mozalevsky, Svyatoslav Hordynsky, Vasyl Kasiyan, the members of the Prague School of Ukrainian Poets Oleksander Oles, Oksana Lyaturynska, Yurii Klen, Yevhen Malanyuk, Halya Mazurenko, the famous writers Ulas Samchuk, Maksym Slavinsky, Vasyl Grendzha-Donsky, the musicians, singers and composers Vasyl Barvinsky, Lyubka Kolessa, Borys Levytsky, Sofiya Dnistrianska, Oleksa Prykhodko, Stefaniya Turkevych-Lisovska-Lukyanovych, Roman Simovych, Nina Dyachenko-Hordash, and the publishers Yevhen Chykalenko, Yevhen Vyrovny, and Petro Zlenko.

Separate entries deal with Ukrainian-Czech cooperation in the interwar period (for example

the publishing house Česko-ukrajinská kniha [Czech-Ukrainian Book], the journal *Slovanský přehled* [Slavonic Review] and the Ukrainian (Russian) Grammar School in Prešov – Slovakia). This topic is complemented by entries concerning Czech poets and artists actively supporting the development of art and culture in the Ukrainian diaspora in interwar Czechoslovakia (Karel Teige, Václav Girska, Mikuláš Nevrlý, Jaroslav Bidlo, etc.).

It is also important that the entries in the dictionary *Ukraine Outside Ukraine* provide detailed information on which Czech and Slovak institutions contain artistic, literary and archival collections related to Ukrainian diaspora and how these collections were created. They inform the reader, for instance, about the history of the establishment of Ukrainian section in the National Archives of the Czech Republic, artistic collections in the Slavonic Library in Prague and in the Museum of Ukrainian Culture in Slovak Svidník.

Numerous entries specify in which Czech and Slovak museums, galleries, libraries and archives one can find, among many others, the works of Vasyl Kasiyan, Halyna Mazepa, Heorhy Narbut, Ivan Kulets, Vasyl Krychevsky, Robert Lisovsky, Petro Kholodny Snr and Yulian Butsmanyuk. Others deal, for example, with the correspondence of Lesya Ukrainka, letters of the Antonovych family – Dmytro, Kateryna, Mykhailo and Marko, manuscripts of the writer Natalena Koroleva, and linguistic works of Agenor Artymovych in Czech and Slovak collections.

The dictionary thus provides new potential for scientists and the wider public interested in further research into topics related to the history of Ukrainian émigrés in interwar Czechoslovakia. It may also increase the interest in the history of the Ukrainian diaspora.